

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.	— fl.
Fél évre	4 kor.	— fl.
Negyed évre	2 kor.	— fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlközásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VI. évfolyam.

Szászsebes, 1901. Oktober 15.

3. szám.

A nyugdíj kérdése.

(Folytatás.)

Az emberben önként felvetődik ennél a kétféle mértéknél az a kérdés, hogy tulajdonképpen miért is van ez így? Talán azért, mert a tisztviselők nagyobb előtanulmánynyal, több iskola végzése után, melyekre aránytalanul többet is költöttek, léptek szolgálatba, vagy pedig azért, mert szolgálatukat több önfeláldozással, nagyobb buzgósággal végzik, mint az alájuk rendelt altisztek? Az első nem lehet ok, mert hiszen a tanulmányaikhoz s az ezekkel tett kiadásokhoz arányitva nagyobb az ő javadalmazásuk, így természetesen az ő nyugdíjuk is, a másodikra pedig bátran azt mondhatjuk, hogy kötelességét az altiszt is — ha csak meg van benne a lelkiismeretes buzgóság — ugyanolyan odaadóan teljesíti kötelességét, mint föllebbvalója s a különbség a kettő között ebben a tekintetben legföllebb az lehet, hogy a tisztviselő rendesen megválaszthatja magának az időpontot, midőn a külső teendőit végzi s így ritkán jut abba a helyzetbe, hogy az idők visszontagságaiban egészségét vagy pedig fiataljakkal, vadorzókkal szemben életét is kockára tennie kellessék, addig az altisztnek bizon erre nincs módja, hanem akár éjjel, akár nappal, akár verőfényes napon, akár viharban,

förgetegben egyaránt kénytelen szolgálatát teljesíteni, ha csak hűtlenségbe esni nem akar. Ilyen körülmények között természetesen az altiszt testi épsége és élete mindig jobban van alávétve olyan körülményeknek melyek őt a nyugdíjazás lehetőségének és kényszerének közelébe hozzák. A természet s időjárásának viszontagságai bizon nem válogatósak és nem nem nézik azt, hogy ennek vagy annak az altisztnek húsz vagy harmincz évi szolgálatához néhány év vagy nap hiányzik, hanem akkor kapják le a lábáról, a mikor nekik tetszik.

És kérdezzük már most, hogy vajjon mi hasznát veszi az államincstár annak, hogy a nyugdíjat altisztjeinek csak évtizedekben számított korszakok szerint adja?

Világítsuk ezt meg példával.

Valamely altiszt érzi, hogy egészsége meg van támadva, inai roskadoznak s közeledik már az idő, melyben a test meg fogja tagadni a további szolgálatot s így nem fog már úgy megfelelni kötelességének, nem fogja többé betölthetni azt a munkakört, melyben hivatásából kifolyólag mozognia, munkálkodnia kell, de ezen kívül egészségének helyrehozása s életének ez által való meghosszabbítása is nem csak megkívánja, de hangosan követeli a megpihenést s ezek miatt nyugalomba vágyik. Menne is szívesen és átengedné helyét fiatalabbb, edzettebb erőnek, ha nem volna itt az a bökkenő, hogy szolgálata legközelebbi

évtizedének eléréséhez még néhány esztendő hiányzik s ha ezt nem sikerül elérnie, akkor olyan silány nyugdíjban részesül, mely nem hogy egészségének helyreállítására, nehéz szolgálatában tönkretett erejének újból való gyűjtésére, de még csak a mindennapi száraz kenyér megszerzésére sem elegendő, kivált akkor nem, ha azt még néhány családtaggal is meg kell osztania, mert utóvégre ezeket sem ereszteti szélnek koldustarisznyát akasztván a nyakukba. Ilyen körülmények közt várnia kell tehát s tovább húzni az erejét immár meghaladó ígát mindaddig, míg a legközelebbi évtized is be nem telik; teljesíti szolgálatát úgy, a hogy éppen teheti, nem igen törődve azzal, hogy vajjon megfelel-e a hozzá fűzött kívánalmaknak. Neki most már az a fő, hogy teljék az idő; az, hogy szolgálatadója érdekei ilyen szolgálat mellett hátrányt szenvednek, nem jön nála számításba. De vajjon nem kellene ezzel a közülménynyel számolni a szolgálatadónak s nem állana-e jobban érdekében a szolgálatra alkalmatlanná lett emberének megadni a magasabb s egyébként is jól megérdemelt nyugdíjat, helyébe pedig fiatal friss erőt alkalmazni, mely képes legyen amannak munkakörét helyesen betölteni?

Az ilyen muszájból való erőltetett szolgálat már nem arra való, hogy az azt teljesítő a megkívánt eredményeket felmutatni képes legyen, hanem csak arra, hogy annak erejét elernyessze, megtámadott egészségét

teljesen feleméssze és őt a sirhoz közelebb hozza, már pedig hogy ez tisztán a szolgálatadó érdekeinek rovására megy, annak egyenesen kárára van, azt józan gondolkozás mellett senki sem tagadhatja.

Az előadottakból nyilván kiviláglik, hogy a mostani nyugdíjrendszernek alapos megváltoztatása égető szükségét képez és az államkincstárnak elodázhatlan teendőjétképezi. Szükséges azonban nem csak az, hogy az évi százalékokban nyerjen kifejezést a nyugdíj fokozása, hanem az is, hogy a teljes nyugdíjat nyújtó 40 évi szolgálati idő 30 évre szállíttassék le. Látjuk ennek példáját más terhes szolgálatnál is, a milyen például a mozdonyvezetőké, már pedig hogy az erdészeti altisztek szolgálatára van annyira terhes, mint amazoké, hogy testi épségük és életük van annyira kockára téve, mint az övéké, azt bővebben magyarázni fölösleges.

Ez alkalommal nem mulaszthatjuk el szóba hozni még azokat a kincstári erdészeti altiszteket, kik szolgálatközben valamely baleset folytán idő előtt lesznek szolgálatképtelenné. Erre nézve is van a nyugdíjtörvénynek intézkedése, mely szerint az, ki a szolgálat közben vad-
orzókkal, fatolvajokkal stb. folytatott viaskodás közben nyert sérülések folytán bármily szolgálatra teljesen alkalmatlanná lesz, tekintet nélkül szolgálatának ideiglenes vagy végleges voltára, valamint a szolgálatban eltöltött idő tartamára, a sérülés alkalmával élvezett teljes

TÁRCZA.

Állatpusztítás.

Irta: **Hanusz István.**
III.

Az állat kiveszéséről a Revue Scientifique után bővebb tanulmányt hoz a Természettudományi Közlöny 1893. 487—490. lapja.

Az Antillák szigetein négyféle egérfaj csaknem teljesen kipusztult; az ember háztartása nem siratja, de a zoologia sajnálkozik fölöttük. Oviedo már évszakkal ezelőtt azt mondja, hogy a hutia (*Capromys Fourieri*), a cori (*Plagodium aedium*), a mohony meg a quemy a legnagyobb ritkaságok közé voltak számíthatók, az első kettő itt-ott még csak találkozók.

Pizarro spanyol expedíciója megbámulta a huanaco meg a vicunna lámák gondviselését Peruban: e hasznos állatok csordái az inkák és a naptemplomok

kizárólagos tulajdonai voltak. Evenkint tartottak bár hajtóvadászatot rájuk, de egy-egy területen 4 éves időközökben; minden lámaterület 3 éven át érintetlen maradt. Az új urak ellenben mohó kapzsisággal rontottak rájuk, úgy, hogy alig maradt néhány, mely kegyetlenségök elől a lakatlan vadonokba menekült, — pedig ott ez a helytelen eljárás nagy nemzetgazdasági tőkét tett tönkre, mivel ez az állatfaj olyan, mintha csupán az Andok völgylakói javára volna teremtvé.

Legvégzetesebbé vált a fehér ember megjelenése a vastagbőrű állatokra nézve. Pusztulóban van az afrikai elefánt, mert évente 75,000-et ölnek le az agyaráért, — holott nem éppen szapora állat, mert csak 20 éves korában lesz tenyészképes és állítólag három esztendeig vemhes, Brehm azonban 20 hónap és 18 napra mondja, Leunis 20—22 hónapra. Andersson és Livingstone Belafrikában még hatalmas elefántcsordákra bukkantak; az utóbbi utazó azt mondja, hogy a Zambesi folyó környéke fürengetegei teljesen azt a

beszámítható javadalmazását kapja nyugdíj-képen. Így intézkedik a törvény 26 §-a, míg a 30-ik szakasz azt mondja, hogy:

„Azon tisztviselő, altiszt vagy szolga, a ki a szolgálat teljesítése közben, vagy a szolgálat teljesítés következtében lett teljesen és nyilván bebizonyíthatólag szolgálatképtelenné, a ministertanács határozatával kivételesen nagyobb nyugdíjban részesíthető, mint a mennyi neki szabályszerűleg jár; azon esetben pedig, ha 10 évi szolgálattal nem bír, hasonló módon részesítendő nyugdíjban, ez azonban legutóbb élvezett beszámítható fizetésének felét meg nem haladhatja.“

Ez tagadhatatlanul nagyon emberséges intézkedés, mely hivatva van a szolgálati buzgóságot fokozni, a veszélylyel szemben való bátorságot éleszteni, mert nyilvánvaló a törvény szakaszából, hogy nem csak a durva erőszak által előidézett sérülések, hanem a véletlen baleset, erős meghülés, napszúrás stb. következtében beállott szolgálatképtelenség is az ilyen módon való nyugdíjazásra jogosítja azt a szerencsétlent, ki ebbe a nyomoruságba esik, de sajnos, hogy mégis igen kevesen dicsekedhetnek azzal, hogy a körülírt körülmények között ebben az elbánásban részesülnek. Ennek oka nem csak a „nyilván bebizonyíthatás“ nehézségében, de kivált abban is rejlik, hogy a bizonyítékok mérlegelésénél tág tere nyílik az egyéni felfogásnak s a hány ember, annyiféleképp magyarázza a törvény intenczióját, a nálunk eddig

divó szokás szerint pedig soha sem lesz szem elől tévészve a takarékoság elve, igen gyakran nem csak a méltányosság, de az igazság rovására is, pedig ha valahol, úgy itt nem lenne szabad helyet engedni a fösvény szűkeblűségnek.

(Folytatás következik)

„52-ik szám.“

A hetilapok, különösen a szaklapok életében nem kis jelentőségű az a szám és szó, melyet soraim élére állítottam, mert mikor egy évfolyamnak a befejeztéről beszámol a szerkesztő, annyi lapszámnak okvetlenül meg kell lenni

Kedves lapunk, az Erdészeti Ujság is 1901 évi szeptember hó 24-én megjelent száma ilyen számot viselt a homlokán, hirdelve azt, hogy ezzel az ötödik évi pályafutását befejezte, a szerkesztője pedig ebből az alkalomból kedves kötelességének ismerte az egy évi munkálkodásáról és annak eredményeiről beszámolni, mint a hogy minden befejezés akkor helyes, ha a végzett munkát legalább dióhéjban előtárja, méltatja a végzett munkát, rámutat a még teljesítendőre s ebből merit új erőt a bejezetlen folytatására.

A murciai könyvtár homlokán nagyon jellemző felirat olvasható, mely a benne foglaltakra nézve czéloz és szól a következőképen: „Itt felnyitják a holtak az élők szemeit.“

Kedvelt lapunk tisztelt olvasóinak szemei elé is oda lettek állítva kicsiny dióhéjba foglalva az elmúlt évfolyam eseményei és az elért eredmények., hogy így

képet tárták az ember szeme elé, a minő lehetett a teremtés első napjaiban a paradicsomé.

Agancsos állatok és elefántok békén legeltek egymás mellett és nem riadtak föl az ember közeledtére. Legfőlebb a husa kedveért leselkedett a benszülött az elefántra, agyaráit pedig sirok éhesítésére használta fel, nem sejtve, hogy a távol tengerparton azok nem-sokára mohón keresett és búsasan értékesíthető árucikkékké válnak. Mig az elefántot csupán a négerek primitív fegyverei üldözték, a léte veszélyben nem forgott, de a mint az első puska eldőrdült, vége szakadt a paradicsomi állapotnak. Livingstone kísérlője, Oswell, egy évben egymaga többet ejtett, mint a Ngami-tó környékén lakó néptörzsek együttesen véve.

A házi állatok tékozlására sem hiányzanak példák.

Mekkában minden egyes zarándok legalább egy tarka ürüt öl le annak az emlékéül, hogy a próféta szent városát meglátogathatta; a gazdagabbak tevét, sőt egyes kalifák hajdan 40,000 drb állatot is áldoztak hiúságuknak. És e vértenger szintén hozzájárulhat

annak a kimagyarázásához, miért tör ki a kolera minden évben Mekkában a nagy zarándoklat napjaiban, mikor ott 70—100 ember összezsúfolódik.

A kengurub is kipusztuló állatfaj. Új déli Walesben öt millióra számítják a még meglevő példányokat és előlnek belőlök évente negyed milliót, mert állítólag falánksága nagyon fogyasztja a mezőt és egy kifejlett kengurub három birka legelőjét emészti föl. Dél-Ausztrália kormánya szükségesnek látta már a parlament útján törvényileg védelembe venni őket, miért is a vadászata november 1-től április végeig tilalom alatt áll.

Sok állatnak a teljes kipusztulását is okozza az ember és csak az a kár, hogy olyanokét is, a melyek neki nem ártottak, sőt kisebb-nagyobb mértékben a hasznára is váltak. Annyira kipusztult már némelyik, hogy a muzeumok belőlök egyes részeket is olykor mesés árakon vásárolnak meg. Turnauban, Csehországban egy özönvíz előtti állat kövült gyomrát találták s a francia akadémia 10,000 frankot ajánlott érte s a tulajdonos csak 15,000-ért hajlandó megválni tőle.

azokat mintegy újból átéljük, ezeket tehát mindenki érdemük szerint mérlegelhetette, de attól tartok, hogy ez nem minden olvasónak okozott annyi vigaszt, örömet és megelégedést, mint a kincstári alkalmazásban álló tisztelt kartársaknak, kik most boldogan élvezik a fizetésemelés és egyenruhaátalány áldásait. Ezek valóban hálások lehetnek nem csak fölöttes hájtóságaik, de lapunk irányában is, mert hogy ennek és a benne kifejtett munkálkodásnak a szép eredmény elérésében nem csekély része volt, azt tagadni nem lehet.

Azon az üdvös áldáson kívül, melyet ez az év a kincstári erdők altisztjeinek ajándékol hozott, még mindig felszinen tartja magát az a nagyszabású eszme, melynek czélja az összes erdészeti és a velük szolgálat tekintetében közeli rokonságban álló vadászati altiszteknek egy közös országos egyesület ölében való csoportosítása és az ezt czélzó mozgalom ha nem is olyan nagy arányokban folyik, mint a hogy azt az ügy az érdekeltek részéről megérdemelné, mindazonáltal még nem aludott el, ám sajnosan kell tapasztalnunk ennek a szellemi fölpezsdülésnek közepette itt-ott keletkező szembeötlő kinövéseket, melyek ferde irányba igyekeznek terelni a jótékony átalakulásra vonatkozó czélzatokkal, nem törődömséggel egyet nem értő, vagy pedig a fogalommal magával tisztában nem lévő elméket.

Egy kis csoport buzgólkodik a mozgalomnak felszinen való tartásán; ezek a derék férfiak mint a nyílvánosság terén működő tényezők nem lankadnak a küzdelemben, hanem vezérfonalként folyton szemük előtt tartják azt az elvet, hogy: munkálkodjál, törj előre és uralkodjál magadon!

Hogy az elfogult vagy még mély álomban leledző, vagy végül éppen ellentétes irányban érdeklődő árnyalatok mikép itélik meg a helyzetet, az bennünket, a kitartó küzdőket annál kevésbé érdekel, mert még eddig a következmények mindig nekünk szolgáltattak

fényes igazságot és mert mi meg vagyunk győződve, a bölcs szavainak kétségbevonhatlan igazságáról a ki azt mondja, hogy az események irányításában mindig egy felsőbb hatalom illeszti be azt a fonalat, melyből az eredmények szövödni szoktak.

És a ki a megtörtént eseményekben megszokta az Isten és a kötelesség útjait nyomozni, az megfektve látja a dolog és események rejtélyeit s az ilyen a multakban elég adatot talál arra, hogy a további kifejlett és a végső eredmények iránt teljesen nyugodt lehessen!

Most is tisztában vagyunk azzal, hogy ez a sajnálatos fogalomzavar nemsokára véget fog érni; az akadályok, melyek a közösen követett nemes czél elérésében gátul szolgálnak, előbb-utóbb maguktól el fognak simulni, a kitűzött czél félremagyarázása, mely könnyen széttagolást eredményezhetett volna, a szent eszme akaratos és szándékos elferedítése képtelenül megfog szünni s az egyéni önzés háttérbe szorításával az egyedül helyes ösvény követése fogja majd végre valahára az erdészeti és vadászati altisztek közösnek vallott törekvését képezni, hogy így azt, a mit az egyértelmű óhaj az idő aranybányáiból kifejtett, a mit a fáradhatlan elme nekünk megszerzett, azt mindnyájunk közös javára gyümölcsözővé tehessük. Meg fog jönni az idő, hogy az úttörők fáklyájának világítása mellett mindnyájan egy akarattal arra fogunk törekedni, hogy az erdészeti és vadászati altisztek anyagi és szellemi fejlődését minél magasabb fokra emeljük.

Az országos erdészeti és vadászati altiszti nyugdíj és segélyegyesület megalakítására soha sem volt kedvezőbb alkalom a mostaninál, midőn vezéreink jóvoltától támogatva látjuk érdekeinket; a legnagyobb államférfiak humanizmusa szinte kiáltva szólit a tettek közös mezejére, hol most olyan áldást hozó kezekben van a vezető gyeplő, melyek támogatása mellett a nagy feladatok valóban megvalósíthatók.

De az állatok is visszaadják az embernek a pusztításért, a mennyire tőlük telik. A déli tenger Pagurus-rákjai Drake kapitány fürdő matrózai közül többet megtámadtak, elnyomtak és megettek. Úgy szól a khinai közmondás, hogy az év egyik felében Korea embere üldözi a tigrist, a másikon a tigris Korea emberét, vannak is ott egész kerületek, a hol miattok lakni nem lehet. Wönsan város utczáin napnyugot után senki sem merészkedik járni, löttek is ott már több példány királytigris. A kis Singapoore szigeten Hátsó-Indiában évről-évre 6—8 ember lesz a tigris martaléka. sőt olyan év is volt, mikor 400 áldozat esett. Hollandia keletindiai birtokain évenként 300 embert ölnek el a tigrisek.

Bengáliában 1869-ben 6219 embert öltek meg a kigyók, egész Keletindian 20 ezret. Leterítették azon évben olyan tigrist, mely 127 embert ölt és egy másikat, mely 108-al végzett; egy tigris elől 13 falú népe hurezolkodott el ott. Rövid 6 év alatt elvérzett a tigrisek révén 13,400 ember, a háziállatokon okozott kárt 10 $\frac{1}{2}$ millió frtra becsülték, 1870-ben csak a bordwani kerületben 30,000 frtot fizetett ki a gyarmat-

kormány mérges kigyók pusztításáért, holott egy fejet csak három ezüst garassal váltott be. A kigyók 1875-ben 16,170 emberéletet oltottak ki, 48,000 drb háziállatot pusztítottak el, pedig emberkéz akkor 22,357 ragadozó emlőst és 270.185 mérges kigyót irtott ki. 1877-ben 1098 embert ették meg a tigrisek, 19,474-et öltek el a kigyók és martalékol nekik 54, 830 drb háziállat esett.

Mint a „Gazette of India“ elmondja, 1886-ban 42,841 embert öltek el a vadállatok és mérges kigyók. 1934-el többet, mint 1885-ben. A kigyómarás okozta halálesetek száma 20,142-ről 22,134-re emelkedett. — csak vadállatok részéről elkövetett gyilkosság száma csökkent 2765-ről 2707-re. A tigrisek 928 emberéletet oltottak ki, a farkasok 222-öt, a párducok 194-et a medvék 113-at, az elefántok 57-et, a hiénák 24-et; egyéb állatok (skorpió, sakál, vadkan, gaviál, bivaly, veszett kutya, róka) 1160-at. Így veszett el 1885-ben 59,029 drb szarvasmarha, 1886-ban is 57,541 drb; a kigyók tettek ezekben legkevesebb kárt, minden előtt 37 szarvasmarha közül az ő révükön csak kettő pusztult el, megettek azonban a tigrisek 23,769 drbot, a párducok 22,275-öt, a farkasok 2475-öt, a gaviálok 2514-et, a hiénák 1312-öt, a medvé 758-at.

A bölcsek szerint: „a meddig testünket bírjuk, soha sem érhetjük el azt elegendőleg, a mi után törekszünk“, de ha a múlt tapasztalásain okulunk, ha a jövőbe öntudatosan tekintünk s legszentebbnek célunk felé állhatatosan törünk, akkor a tusából mint győztes bajnokok fogunk kikerülni s ha majd egykor megérjük alapszabályaink megerősítését, akkor büszkén tekinthetünk majd vissza átélt küzdelmeinkre s elmondhatjuk, hogy életünket nem töltöttük el egészen hiába; akkor majd nyugodtan hajthatjuk örök pihenésre fejünket, azzal a tudattal, hogy az utókor hálásan fog visszaemlékezni önzetlen küzdelmünkre.

Ragadjunk meg tehát minden alkalmat az ismert ideálunkért hevülni nem költői ábrándozásból, hanem önmagunk javaért s a folytonos emelkedés érzetért; törjünk előre fokozott lelkesedéssel kitűzött célunk felé s ha ezt tesszük, akkor rövid idő múlva egy szebb jövőre biztató verőfénye fog felragyogni vágyó szemeink előtt, mely minket vagy halálunk esetén családjainkat az eddigi reménytelenség homályából a boldogulás révébe fog terelni.

Ez az időpont már nincs is olyan messze, mert ma nyilván közelebb vagyunk hozzá, mint bármikor máskor csak ne hátráljunk meg s ne riasszon vissza az eredmény késedelmezése, a minek folytán „némelyek abban hagyják azt, a mire képesek, mert nem képesek úgy kivinni, a mint akarják.“

Minél biztatóbb a jobb jövő elérhetésének a reménye, minél több jóakaratot látunk legnemesebb célunk iránt nyilvánulni azok részéről, a kiktől egyedül várhatjuk boldogulásunkat, annál erősebben kell hogy sarkaljon a tettvágy arra, hogy a közös célunk elérésére kiki tehetsége szerint közreműködjen és ki az, kiben ilyen vágy nem támadna, ki néha ne érezne magában szinte természetfölötti erőt az alkotásra?

Az egyetértés az egymás iránt való önzetlen szeretet és becsülés, érdekeink iránt való lelkes felhevülés, ezek azok a szárnyak, melyeken a mindennapiasság fölé kell felemelkednünk s repülnünk az elénk kitűzött nemes célok felé feltakartóztatlanul, túlszárnyalván röptünkben az önző, kicsinyeskedő világ apró határait.

Ilyen gondolatok közt fejezzük be az Erdészti Ujság V-ik évfolyamát s ilyenekkel lépünk át a VI-ikba. Az Isten, a haza és a saját jólétünk nevében bátran előre! Ezeknek szent tüze lobbantsa lángra azt a szövétneket, mely vezetőnk legyen minden cseleketünkben!

Répay Albert.

Kérdések.

I. 600 korona fizetésem van, ezen kívül mintegy 300 korona utazási, ruha és lakbér átalányom s ezeken kívül semmiféle más vagyonnal nem bírok; kérdés, hogy ezek alapján hogy lehetek megadóztatva? Ezt azért vagyok bátor kérdezni, mert itt a megyei szol-

gálatban már második székhelyen vagyok s míg az előbbi székhelyemen 20 koronát, itt, hol most vagyok az első évben 6, a másodikban pedig már 10 koronát róttak a nyakamra, úgy látszik tehát, hogy a községi jegyzők vagy adókievítő bizottságok nem bizonyos megállapított törvény, hanem saját tetszésük szerint adóztatnak meg, mert fizetésem mind ez idő alatt nem változott.

II. A „Friss Ujság“ szerkesztőségének egy 22 oldalas kézirat lett beküldve azzal a kérelemmel, hogy közlési módozataira nyilatkozni sziveskedjék s csatolva lett egyúttal a visszaküldésre szolgáló 20 filléres postabélyeg is. Ennek már másfél hónapja s bár a beküldő időközben sürgette a választ s kérte kézírata visszaküldését, eredmény eddig nincs. Kérdés, milyen eljárás követendő, hogy kéziratát kézhez kaphassa?

III. Ha utadó címén több lesz kiróva a törvényesnél, hová kell fordulni orvoslásért?

Feleletek.

I. Kérdésre. Fizetése után a IV. osztályú kereseti adó rovandó ki, mely 1 százalékot, tehát 6 koronát tesz, ezen kívül köteles minden 16 évet meghaladó családtag után fizetni 2 koronát s az egész összeg után 30% általános jövedelmi pótdót. Egyébként kérdésére és aggályaira csak akkor válaszolhatnánk biztosan, ha adókönyvecskéjében látnók a kirovást.

II. Kérdésre. A kézirat visszaküldése dolgában bajos nyilatkozni. Mindenesetre a tisztesség úgy hozta volna magával, hogy azt a szerkesztőség — ha már az arra való postabélyeg is csatolva lett — akár véleményével, akár a nélkül sürgetés nélkül is visszaküldte volna. Peres eljárás itt alig alkalmazható, mert a bizonyítás nagyon nehéz. Az illető szerkesztőség egyszerűen azt is mondhatja, hogy a 20 filléres postabélyeggel feladta a kéziratot, de ez a postán eltévedt. Itt az ember ki van szolgáltatva vagy a jóakaratnak, van az önkénynek.

III. Kérdésre. Ha az utadó kirovása ellen észrevétele van és azt jogtalanak találja, orvoslást első sorban a vármegye alispánjánál s ha ezt itt meg nem kapná, akkor a vármegyei közigazgatási bizottságnál kereshet. A vonatkozó felszólamlás bélyegmentes.

Hasznos tudnivalók

Őszi zöldségvetés.

Ha tavasszal korán akarunk friss zöldséget nyerni, akkor azt ősszel kell elvetnünk. Legjobban sikerül a sárgarépa, petrezselyem, pasztinák, de hagyma és foghagyma is.

Vetés alá a földet fel kell ásózni és a magot 2—6 cm-re elvetni, kissé sűrűbben, mint tavasszal szoktuk. Vetés után a földet le kell nyomkodni.

A vetésnél földolog, annak idejét eltalálni. Az időre vonatkozólag a hagyományoknál október elejét ajánlják, hogy még ősszel kikelve, jól begyökeresedjenek s így a fagy ne ártson nekik.

A sárgarépa, petre/selem vetése november-decemberben történik. De itt is az időjárás határoz. Legjobb, ha a vetés után mindjárt befagy a föld, mert akkor a mag épségben marad s kora tavasszal mindjárt kikél, míg ellenben, ha ősszel csirázásnak indul, vagy ki is kél, akkor nem biztos az eredmény, mert a téli fagyok miatt a gyenge növény elpusztulhat. Takarni az ágyásokat nem szükséges semmivel.

A komposzt vagy keveréktárgya készítése.

Minden gazdaságban vannak a keveréktárgyához szükséges anyagok, melyeknek czélszerű felhasználása mellett a trágyatermelés lényegesen szaporítható, ami pedig soha sem felesleges.

A keveréktárgyához alkalmas anyagok: mindenféle gaz, gyom, árpa-polyva, söpredék, szemét, emberi ürülék, dög, hamu stb. Amint látjuk, tehát alig van anyag, amit fel nem használhatnánk.

Ezen anyagoknak kezelése úgy történik, hogy az udvar félreeső helyén 50 cm. mély gödört ásunk, melynek széle, hossza a berakandó anyagok mennyiségétől függ. Ebbe időnkint belerétegeljük a megnevezett anyagokat s midő már a föld felett 50 cm. magas lett, így együtt hagyjuk állani az egészet 6 vagy 12 hónapig, míg jól összeért. Időközönként egyszer vagy kétszer átforgatjuk, vízzel többször lelocsoljuk.

Igy készítvén a trágyát belőle lóherések, rét, kert és legelőre való nagyon használható anyagot nyerünk. Arra az egyre kell nagyon ügyelni, hogy jól elrothadjon; mert különben gyommagvaknak válik tárházává, mit a földre kihordván, vele több kárt, mint hasznót teszünk.

Különösen jó szolgálatot tesz a keveréktárgya gyümölcsfa kertészetben, hol kiültetendő fiatal fák tövéhez mindenkor ily földet kellene használni.

Különfélék.

Tisztelt olvasóink! Az új évfolyam kezdetével a régi tartozások befizetése és az új előfizetések megújítása nagyon lanyhán megy, mert még mindig közel 500 tisztelt olvasónktól várjuk a fentieket. Indítatva érezzük magunkat ennél fogva még egyszer kérni mindazokat, kiknek velünk szemben rendezni valójuk van, hogy ezt még e hó folyamán megtenni szíveskedjenek, felmentvén minket ez által a kettős nyilvántartás vezetésének terhes munkájától és a külön felhívás küldésének költségeitől.

A legolcsób fűtés. Világéletében mindig jókedvű, tréfás ember volt Taubmann wittenbergi professzor. Egy tanítványának elmondotta egy izben, hogy bírhatja ki egész télen át egy köteg fával.

— Ha van egy köteg fája, — mondotta, — vitesse azt a pinczébe. Ha azután ön elkezd fázni, úgy menjen a pinczébe és egyik hasáb fát a másik után hozza el a lakásba. Biztosítom, csakhamar izzadni fog. Ha azután

újra fagyoskodni kezd hordja a fahasábokat egymásután újra a pinczébe, addig, amíg megmelegsik s valahányszor fázni fog, kezdje ezt a munkát mindig előlről. Így aztán könnyen elegendő lesz egész télre egy köteg fa s olcsóbb fűtésre, higgye el, nem tehet szert.

A macska mint vadászkutya. Egy angol gazdasági folyóiratban egy találékony falusi birtokos a következőleg mondja el azt a sajtóságos históriát, hogy miképen sikerült neki egy egészen közönséges házimacskát átváltoztatni — vadászkutyává:

— Bizonyos, hogy sok türelemre volt szükségem addig, amíg kitűzött célokat elértem. Kezdetben magammal vittem a macskát vadászataim alkalmával és valahányszor egy-egy vadat elejtettem, a macskát odavittem a zsákmányhoz és mutogattam neki. Nemsokára azután, valahányszor eldördült a fegyver, a macska önszántából is kutatására indult a vadnak. Mikor az érdeklődés így lassanként fejlődni kezdett az állatban, akkkor meg arra kellett rátanttanom, hogy mellettem maradjon és nyomaimat kövesse. Ezt pedig úgy értem el hogy a macskát vagy magamhoz szoktatva, rendesen a vállamon cipeltem, hogy így egyuttal a dörögéshez is hozzá szoktassam. Ezek után következett a legnehezebb feladat rátanítani a macskát arra, hogy az elejtett zsákmányt fölkeresse és azt elhozza hozzám, ha pedig a vad nagyobb és súlyosabb, akkor utmutatóm legyen a nyomozásnál. Ezt is elértem és pedig azáltal, hogy eleinte egy-egy labdát lódítottam a lövés irányába amelylyel azután a macska készségesen eljászott. Mikor a labdával játszó macskát visszahívtam és ő — igaz, hogy nem az első hívásra — visszatért hozzám, akkor kedvenc eledele volt a jutalma. Még későbbben madárral cseréltem föl a labdát és nagynehezen sikerült hozzászoktatni a macskámat, hogy a döglött madarat, melyet, úgy mint azelőtt a labdát, lövésem irányába messzire elhajítottam — visszahozza hozzám. Az ezt követő kioktatási stádium az volt, hogy fáról dobattam le a madarat, s így hozzászoktattam a macskát arra, hogy a lövés után az elejtett zsákmány valahonnan aláhull. Mikor ezeken az előtanulmányokon keresztül mentünk, akkor kezdtem meg az igazi vadászatot, természetesen legelőször apró madarakra. Mivelhogy ez is mindinkább sikerrel járt tovább folytattam a kiképzést és most, akár nyulra is vadászok az én vadászkutyámmá idomított macskámmal.

Lovak itatása borral. Amint egy francia lapnak Oportoból írják, Portugáliában általános az a szokás, hogy a lovaknak és öszvéreknek borlevest adnak, ha hosszabb időn belül nem kerülhet alkalom a rendes abrakolásra. A leves tengeri, rozskenyérdarabokból áll, amelyet egy félliter borban oldanak föl. A falusi korcsmák előtt délben gyakorta látni, amint a kétkerekű talyigába fogott öszvéreknek a kivájt fatálcán, a gamellában, borlevest adnak. Hátas lovakat hosszab utak alkalmával szintén borlevessel abrakolnak.

— **Levegőgyár.** Már ilyen is van s természetesen Amerikában. Különösen az Egyesült Államokban karolták föl nagyon az egyes iparágak a folyékony levegő értékesítését, annyira, hogy New-Yorkban egy nagy tőkecsoport megalakította az első levegőgyárat. A különös gyár naponta körülbelül hatezer liter folyékony levegőt állít elő.

A pókok és az időjárás. Az időjósoként szereplő állatok között első helyen a pókok állanak. Ezek közül is főleg a keresztes pók — és a házi pók. — Egy politikai fogoly már a múlt században hosszabb ideig lévén elzárva, nagy gonddal figyelte meg cellája pókjainak magatartását az időjárással szemben és azt

találta, hogy ezek magatartásából egész biztonsággal lehet következtetni a jövőre. A pókok ugyanis tartós eső beállta előtt lesőhelyeikre vonulnak vissza, míg verőfényes időben vigan sétálnak hálójukon. Ennek oka onnan ered, hogy a pókháló szála a hajszállhoz hasonlóan meglazul, megernyed a nedves levegő behatása alatt, vagyis a pókháló ugyyszólván száraz hygrométer gyanánt szerepel. Innen van az, hogy mikor a pókháló ily viszonyok közé jut, a pók nem szeret rajta futkosni, hanem a tapasztaltokon okulva, lesőhelyére visszavonul.

Szerkesztői üzenetek.

Bódy József urnak. Sáros-Szt.-Mihály. Deczember 15-ig **Paszinger Mihály** urnak. Penez. A beérkezett 4 koronáva szeptember végéig van rendezve az előfizetés. **Mészáros Tamás** urnak. Kemenes-Szt.-Péter. Az illető még nem előfizetők: most megüldtük neki az első két számot. **Debreczeni Zsigmond** urnak. Ó-Pécska. Lejár az év végén. **Zárva Mihály** urnak. Berzáska. Zsurka csak most jelentkezett. Lakása **Gross**, u. p. Vajdahunyad. **Béky** erdész ur most a szászsebesi m. kir. erdő-rendezéség vezetője.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

A klosterneuburgi kanonokrend suúri uradalmán Nagy-Gyón-pusztá (Fejérmegye) lakhelylyel egy főerdőőr állásra következő javadalmazás mellett pályázat hirdettetik

Készpénzfizetés évenként: 160 korona; buza 6 hl.; rozs 12 hl.; árpa 6 hl.; zab 42 hl.; bab 40 hl.; kemény dorong, tűzifa 24 m³; 2 tehén és 12 sertés nyári legelője; 120 korona széna- és 20 korona tavaszi szalmaváltás; 4 kat. hold szántóföld megszántva; 800 □-öl kert; szabad lakás; mezei termények és tűzifa házhoz szállítva. 20 korona csizmapénz; egyik évben egy nyári, másik évben egy téli öltöny; szokásos lődij és az erdei kártételek utáni büntetéspénz 40 %-a.

Ezen javadalmazásból az alkalmazott egy lovat köteles tartani szolgálattételre; kocsit — ha szükséges — esetleg az uradalom ad.

Az állás 1902. évi január hó 1-én foglalandó el.

Megkivántatik a kinevezendő főerdőőrtől, hogy úgy a magyar, mint a német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja.

Egyéb tudnivalók az alulírott erdőhivatalnál tudhatók meg, a hová a bizonyítványmásolatokkal felszerelt folyamodványok folyó évi november hó 15-éig beküldendők. Okmányok vissza nem küldetnek.

Suúr (Veszprém m.), 1091. évi szeptember hó 27-én

A klosterneuburgi kanonokrend Erdőhivatala Suúr.

KÉRELEM!

Tisztelettel kérem hazánk erdészeti altiszt Urait, hogy ha vidékükéről vadgesztenyét, fekete- és luczfenyőtobozból legalább 100 metermázsányit kiállítani avagy szállítani tudnának, azt velem tudatni sziveskedjenek. Alapos utbaigazítással szívesen szolgállok.

FARAGÓ BÉLA,

A magyar Fenyőmag-Pergető-Gyár tulajdonosa
Zala-Egerszeg.

Őszi vetésre

mindennemű erdészeti magot ★ ★ ★ ★ ★

kocsányos és kocsánytalan

VALÓDI SLAVONIAI

TÖLGYMAKKOT

szokott jó minőségben szállít a

MAGYAR FENYŐMAG-PERGETŐ-GYÁR

FARAGÓ BÉLA Zala-Egerszeg.

Kitüntette diszoklevél, arany és ezüst érmekkel. Legutóbb a párisi világkiállításon ezüst éremmel.

SKABA KÁROLY H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, sarkantyukban, vadász, vivó és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig ráktáron vannak.

Javitások is elfogadtatnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

TÖRKÖLY, SZILVORIUM,
RUM és FINOM LIKÖRÖKET

bárki hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATTERICH A.
BUDAPEST,

VI., Dohány-utca 5 szám.

Sörmérő-készülékek, cikkek a borkezeléshez, minden borbetegség elleni szerek.

Első és legrégibb üzlet e szakmában

Fennáll 30 év óta.

Első rangú egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltósági Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belyáros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a be-
tekinthető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt meg-
rendelők legteljesebb meglegedésére hoztuk kivitelbe.

POLGARI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnék. — Vevőink
kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megren-
delések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket meg-
téveszteti óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyujthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez
szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb
figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltósági Földmívelésügyi Ministerium
hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája
Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos
elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálok és azok a meg-
rendelés napján eszközöltetnek.

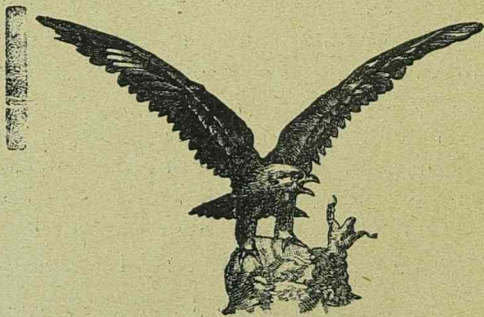
MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB és LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. és KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB-
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTALÁLÓJA A REMONTOR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRAK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPENZÉRT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEJZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN és BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szár-
nyasokat és szőrmés vadat kitömésre.

Jutányos árak, kitűnő munka,
művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halásznati képes folyó-
irat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként
kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.